

עמותת מודיעין 10

אשגור מורשת

מספר 5

ספטמבר 2021

תקיעת שופר בביירות ראש השנה תשרי תשמ"ג

בס"ד

ביירות של מלחמת שלום הגליל הייתה מצד אחד, עיר אירופאית לכל דבר ומאידך, בירת הטרור העולמי בכלל, והטרור הפלסטיני בפרט.

ביירות, "עיר ללא הפסקה", עיר שתמורת כסף אתה יכול להשיג בה הכל, אך חיי האדם אינם שווים בה אפילו אסימון שחוק.

את ביירות הכרתי היטב מכל מני פעילויות קודמות, ובחודשים שקדמו לכיבוש הסתובבתי שם לא מעט.

מלחמת שלום הגליל שהחלה ביוני 82 הביאה את צה"ל עד מבואות ביירות מדרום (ש.ת. ח'אלדה), ועד השכונות המזרחיות של ביירות, שבאופיין היו נוצריות או דרוזיות. הארגונים הפלסטיניים התרכזו במערב ביירות ונשארו כמובלעת נצורה.

מדינת ישראל הצליחה לגרום לכך שבשיר ג'ומייל – ייבחר כנשיא לבנון.

כשלושה ימים לפני ראש השנה תשמ"ג חוסל בשיר ג'ומייל ע"י מפלגת הלאומיים הסוריים, ובצה"ל נפלה ההחלטה לכבוש את מערב ביירות.

אנשי המילואים של היחידה אשר השתתפו בקרבות של כיבוש לבנון שוחררו כחודש לפני כן, אחר שירות רצוף של כשלושה חדשים. האנשים שוחררו והתחילו להתאושש מהמלחמה.

אנשי מילואים אלה, בדרך כלל אנשים מבוגרים, בעלי ניסיון רב ומוטיבציה גבוהה שנבחרו בקפידה, אנשים שיש להם מספיק מה לעשות כאזרחים, אבל הם מספיק ציוניים כדי להיות מוכנים להיקרא לשירות מבצעי בכל רגע, ולהגיע בכל זמן לכל מקום ולכל משימה.

המשימה לא הייתה חדשה, ובתקופת ההפוגה שבין ההשתלטות על השטח שעד ביירות לבין הכניסה למערב ביירות, הובלתי שתי השתלמויות בנושא תרחישי תקיפה אפשריים בביירות, כולל סיורים ותצפיות.

ביום רביעי 15.09.82 בשעות אחה"צ הודיעו בחדשות על הפיגוע נגד בשיר ג'מייל . בערב אותו יום קבלתי התראה על אפשרות כניסה למערב ביירות.

בחצות הודיע לי רס"ן (לימים סא"ל) יורם אופיר, שהיה באותה עת תורן אג"מ במטה היחידה, שעלי להיות ב 05:00 בבח"א עם צוות חלוץ, שם ממתין לנו מטוס שייקח אותנו לשדה תעופה ח'אלדה (ביירות).

הייתי צריך לחבור למפקדות 2 האוגדות הלוחמות בביירות, לקבל את פקודות המבצע ולגזור בהתאם למתווה המבצעי, ובהתאם להבנת השטח, את הקצאת החקשי"ם לכוחות.

אף אחד לא ידע מי יושב איפה, והייתי צריך לברר בשטח לאן אני חובר. בנוסף על כך, המבצע התבסס על איגודי כוחות משימתיים, מבוססים על חלקי יחידות ולא תמיד על יחידות אורגניות.

המבצע כבר התחיל "להתגלגל" בעוד שאנשי המילואים זה עתה גויסו וצריך היה להביא בחשבון קבוע זמן של מספר שעות לצורך נסיעה לצפון (החיול וההצטיידות היו קטע קצר מכיוון שמערך החיול וההצטיידות במרחב היה מתורגל ומאורגן).

במצב של מבצע רחב היקף שיצא לדרך מ"עכשיו" ל"עכשיו" אם היינו מחכים לעבודת מטה מסודרת, עד שהיינו מגיעים לשטח כבר לא היינו רלבנטיים.

הנחיתי את סגני אבי לדלל את המערך הפרוש הקיים של החקשי"ם בדרום ובמזרח לבנון, כשכולם הופנו לשגרירות הכוויתית בביירות, ויצאתי לשטח לברר את הדברים ולבצע את החבירה על סמך החלטות בשטח.

הכרתי היטב את ביירות והסביבה, וכן הכרתי אישית את המפקדים והקמני"ם, דבר שאפשר לי לפעול גם בתנאי חוסר הודאות.

הגענו לבח"א המתין לנו מטוס, "דקוטה" (ישן, קטן, שקט, וזריז יחסית ל"קרנף"), את פני קבל טייס המשנה, אותו הכרתי מפעילויות קודמות ונכנסתי אתו ל"קוקפיט".

לפני "דאמור", שברנו שמאלה ולמטה כדי לא להחשף לטילי נ"מ, והגענו לש"ת ח'אלדה בגובה צמרות העצים. בש"ת "חאלדה" ראיתי שכוחות חט' הצנחנים היו כבר בסדר תנועה, חברתי אליהם את החלוץ שהבאתי.

ביררתי היכן מפקדות האוגדה. המתין לי בשטח טנדר כתום של הכר"ל (כוח רב לאומי שהיה בסיני, ורכבים משומשים שלו הגיעו לשימוש צה"ל) ששלח עבורי אחד הקצינים שלי, יקי כהן, שהגיע אלי מצידון.

התקשרתי לסגני, אבי, שנשאר בארץ והוריתי לו לגייס כל מי שניתן לגייס לצייד אותנו, ולשלוח לש"ת ח'אלדה.

נסעתי למפקדת אוגדת הקצח"ר שישבה בשגרירות הכווייתית הנטושה בביירות. במפאוג הקצח"ר, קבלתי את התכנית המבצעית, על אתר החלטתי לאיזה כוחות אני מחביר את אנשי ואיפה הכוחות נמצאים. בשלב זה הכוחות היו כבר בחלקם בלחימה. לא עמד לרשותי פרק זמן של התארגנות באתר לוגיסטי, והייתי חייב לעשות הכל תוך כדי תנועה.

חזרתי ל"ח'אלדה", אספתי את מי שהגיע, עשיתי שיבוץ מהיר, תדרכת את האנשים, העליתי אותם על הרכב ונסעתי קדימה לאתרי המגע. הסתמכתי על הכרת השטח שלי, על המפה ועל היריות ששמעתי (איפה שיש יותר יריות כנראה יותר קריטי). הגעתי לציר התקדמות, חברתי לסמ"פים שבדרך כלל סגרו בסוף הטור, זיהיתי את הכוח, חברתי את החק"ש לסמ"פ, והוא התקדם לאורך הציר עד לראש הכוח.

בהקשר זה צריך להבין: אלה אנשים שהקפצת אותם מהבית חודש אחרי שהשתחררו מ שלושה חודשי מילואים ותוך ארבע שעות מהרגע שהתגייסו, הם כבר נכנסים למצב לחימה בצמוד לכוח שאינם מכירים, בסביבה חדשה.

הם באו ברצון, עשו את זה "בגדול", כי ידעו את חשיבות הדבר, וידעו שמי ששולח אותם למשימה נמצא איתם ועובר מה שהם עוברים, ויבוא לעזרתם מכל מקום.

גמרתי סבב חבירה ראשון ונסעתי לכיוון אוגדת הגליל שהייתה ממוקמת בסילו של נמל ביירות בצפון העיר. לשם כך עברתי דרך הסמטאות השונות, כאשר העובדה שאני לבד, ברכב אזרחי גורמת לכך שלא יירו עלי מיד, אלא רק אחרי כמה שניות, כשכבר הייתי מעבר לפינת הרחוב.

הגעתי ל"סילו", עליתי לחפ"ק של איציק מרדכי, קבלתי פקודה, וחזרתי ל"ח'אלדה".

ב"ח'אלדה" אספתי את הקבוצה השנייה שהגיעה בינתיים, נתתי תדרוך, שיבוץ ונוסעים ל"סילו" של נמל ביירות. אחד האנשים שהיה רס"ר בקבע יאיר רצון. וקצין צעיר בשם גיל מאור. גיל שאל את יאיר רצון האם יש לו שכפ"צ (הכינוי לאפוד מגן נגד רסיסים). יאיר שאל מה זה? גיל נתן לו שכפ"צ שהיה בטנדר ואמר לו: קח את זה, שים עליך ואתה לא מוריד אותו עד סוף הלחימה.

הגענו ל"סילו", חברתי את האנשים לכוח, ואני חוזר דרומה לח'אלדה. בדרך אני שומע פרץ יריות ופיצוץ. אחרי כמה שניות, אני שומע במ"ק את הקשר שמדווח שהמג"ד והמקצוען (הבחור שלי) נפצעו. הסתבר שזה יאיר. שבוע לאחר מכן ירדתי לפסק זמן של 12 שעות שנועד לראות את הבית, לקבל תדרוכים אבל הדבר הראשון, לבקר את הפצוע בבית חולים תל השומר. הסתבר שהליינר של המטען החלול של ה RPG חתך את השכפ"צ אבל יאיר עצמו רק נפצע פציעה קלה.

מערך חקירות השדה הניב תפוקות מודיעין טקטי בדרג המתמך עד לרמות הנמוכות ביותר מבחינת איתור יעדי מחבלים.

האנשים גרמו לכניעת כיסי התנגדות תוך כדי, ועוד לפני מגע האש, ע"י פנייה לאויב להיכנע, הן בכריזה והן במשלוח שליחים, דבר שחסך הרבה פעמים שפיכות דמים מיותרת.

קרב גדול ברובע "אלבאסטה" במערב ביירות נמנע כתוצאה ממשא ומתן שניהל איש היחידה רס"ן שי לחמן, עם מליציית ה"מראביטון" אשר נכנעה ללא קרב. וקיימות דוגמאות נוספות לכך שלרובן יפה השתיקה.

בשבת נכנסנו למחנות הפליטים, "לקחנו" אותם ללא לחימה, הפלסטינים העדיפו להיכנע לצה"ל. מפחד הפלנגות. בשבת אחה"צ הסתיימה הלחימה במערב ביירות ונזכרנו שהיום הוא היום טוב הראשון של ראש השנה.

בצהרי יום ראשון הגיע אלי גדי זהר מפקד היחידה בטיסה ל"ח'אלדה". ליוויתי אותו על מנת לעבור בין כל אנשי היחידה בכוחות השונים. הכרתי את ביירות היטב, כך שחברנו לכולם. חזרנו לש"ת "ח'אלדה" בשעות אחה"צ המאוחרות, ובלבי קינן החשש שלא אזכה לשמוע קול שופר השנה.

למה מפקד היחידה עלה לביירות?

"כמובן שקיבלתי דיווח ממרחב ביירות שלנו על רצח בשיר ג'מייל והבנתי שהנוצרים, הפלנגות, ינקמו ובאופן טבעי היעד יהיו הפלסטינים. החלטתי לטוס לביירות ולפגוש את כל החקש"בים ולהזהירם לא להיות מעורבים בפעילויות של הפלנגות. בשדה דוב פגשתי את הרמטכ"ל רפול חוזר מביירות ושאלתי מה קורה וענה לי "ערבים הורגים ערבים"... יושע לקח לפגוש את כל החקש"בים וכן ביקרתי את מפקד האוגדה עמוס ירון על גג המשקיף על המחנות "סברא" ו"שתילא", טרוט עיניים אמר לי עמוס שהפלנגות נכנסים ואנחנו, צה"ל נותנים סיוע אבל לא ניכנס, נשאיר להם את העבודה. חזרתי לארץ אחרי הסבב לא שקט אבל לא תיארתי לעצמי את עוצמת הטבח שבוצע."

אחר כ 4 יממות, אנחנו ביום ראשון אחרי הצהרים, שהוא יום טוב שני של ראש השנה, זו ההזדמנות האחרונה לשמוע קול שופר (ביום טוב הראשון חל בשבת ואז לא תוקעים בשופר). "תשליך" עשיתי על אחת הסוללות הפונות לים באזור האצטדיון בביירות, אך מה אני עושה עם תקיעת שופר?

ראש השנה עמד לחול ביום שבת ולמחרתו ביום הראשון. היה לי שופר בבסיס אבל החלטתי להשאיר אותו בבסיס כדי לא למנוע שופר מחיילי הבסיס.

הגענו לח'אלדה, ואנו רואים מחזה סוריאליסטי: שדה התעופה כולו הרוס, מכל הטרמינל נשאר רק גרם מדרגות שעולה למעלה למקום בלתי מסוים בשמים, למרגלות גרם המדרגות יושבים שני חבדניקים. איך הגיעו לשם אינני יודע (לא שואלים חבדניק שאלה כזו). בשביל מה הגיעו לשם - לב יהודי יודע.

תוך מספר שניות התקבץ מניין כאילו מעצמו, את פסוקי פרק מ"ז בתהילים, פרק אשר נוהגים לקרוא שבע פעמים לפני תקיעת השופר, קראתי בהרגשות גוברת והולכת מפעם לפעם, ואת תקיעת השופר שלאחריה, לא אשכח לעולם.

שנה טובה ומבורכת לכל אחי ורעי אנשי היחידה ומשפחותיהם ולכל עם ישראל.

כתב יושע אבני

השלים וערך גדי זהר

